

سنگ چینه نگاری سازند جیروود (دونین پسین) در ناحیه تویه- دروار (جنوب غرب دامغان)

*علی خیرآبادی^۱، امیرحسین شریفی^۲، مهدی صرفی^۳

دانشجوی کارشناسی ارشد زمین شناسی نفت دانشگاه خوارزمی، std_alikheirabadi@khu.ac.ir

دانشجوی کارشناسی ارشد زمین شناسی تکتونیک دانشگاه تربیت مدرس، a_sharifi@modares.ac.ir

استادیار چینه شناسی و فسیل شناسی دانشگاه دامغان، m.sarfi@du.ac.ir

چکیده

سازند جیروود (دونین پسین) پس از یک چرخه فرسایشی طولانی در البرز مرکزی که باعث حذف سنگ های سیلورین، دونین پایینی و میانی شده، سنگ های کامبرین- اردوئین را به صورت پیشرونده پوشانده است و از واحدهای سنگ چینه- ای که از دو بخش آواری شامل، کنگلومرا، ماسه سنگ، شیل و بخش کربناته شامل آهک و دولومیت تشکیل شده است. به منظور بررسی ویژگی های سنگ چینه ایی سازند جیروود، برش سطحی در تویه- دروار انتخاب و مطالعه شد. بر این اساس، در برش مورد مطالعه مرز زیرین سازند جیروود با سازند میلا (کامبرین- اردوئین) از نوع دگرشیبی موازی و مرز بالایی این سازند با سازند مبارک (کربونیفر) از نوع تدریجی می باشد.

کلیدواژه ها: سنگ چینه نگاری، سنگ رخساره، دونین بالایی، سازند جیروود، تویه- دروار

Lithostratigraphic evaluation of the Geirud Formation (Late Devonian) in the Tuyeh Darvar area (southwest of Damghan)

*Ali Kheirabadi¹, AmirHossein Sharifi², Mehdi Sarfi³

1_ Petroleum Geology Student, Kharazmi University, Tehran, Iran

2_ Tectonic Student, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran

3_ Assistant Professor, School of earth sciences, Damghan University, Damghan, Iran

Abstract

Geirud Formation (Late Devonian) transgressively covered the Cambro-Ordovician deposits of the central Alborz with a hiatus interval including Silurian and Early-Middle Devonian. This rock unit consists of clastic (sandstone, conglomerate, and shale) and carbonate (limestone, and dolomite) members. In order to lithostratigraphic evaluation of the Geirud Formation, a surface section in the Tuyeh Darvar area has been chosen and studied. According to obtained data lower contact of the Geirud Formation with the Cambro-Ordovician deposits in the studied area is an unconformity, and upper contact with the Mobarak Formation (Carboniferous) is transitional.

Keywords: Lithostratigraphy, Lithofacies, Late Devonian, Geirud Formation, Tuyeh Darvar

مقدمه

پهنه رسوبی - ساختاری البرز شامل بلندی‌های شمال صفحه ی ایران است که به شکل تاقدیس مرکب در یک راستای عمومی شرقی - غربی، از آذربایجان تا خراسان امتداد دارد که مرز شمالی آن به زمیندرز تیتس کهن و مرز جنوبی آن به زون ایران مرکزی محدود می‌شود (آقانباتی، ۱۳۹۲). در زمان دونین بالایی با آرام گرفتن رخداد زمین ساخت کالدونی، شرایط لازم برای پیشروی گسترده دریا فراهم شده است و بسیاری از فراپوم‌های کهن در غرب و شمال غربی ایران با دریایی پیشرونده و کم ژرفا پوشیده می‌شوند (درویش‌زاده، ۱۳۹۲). نهشته‌های سازند جیروود و هم ارزهای آن (دونین بالایی) در البرز و ایران مرکزی کشتش دارند. این سنگ‌ها در حاشیه واگرای پالتوتیتس پدید آمده‌اند (لاسمی، ۱۳۷۹).

موقعیت جغرافیایی ناحیه مورد مطالعه

ناحیه مورد مطالعه در دامنه‌ها جنوبی سلسله جبال البرز در پهنه‌ی رسوبی - ساختاری البرز واقع شده است، بنابراین دارای تاریخچه‌ی تحولات زمین شناسی این زون است. تویه - دروار در فاصله‌ی ۴۵ کیلومتری جنوب غرب شهرستان دامغان و در ۸۰ کیلومتری استان سمنان بین طول‌های جغرافیایی $53^{\circ} 55' 1''$ و $54^{\circ} 22' 58''$ شرقی و عرض‌های جغرافیایی $36^{\circ} 10' 55''$ و $36^{\circ} 51' 41''$ شمالی واقع شده است (شکل ۱).

شکل ۱. موقعیت برش مورد مطالعه (اقتباس از اطلس راه‌های ایران، ۱۳۸۰)

بررسی اختصاصات سنگ - چینه‌ای سازند جیروود در برش مورد مطالعه

در این مطالعه برش چینه‌ای از رخنمون سازند جیروود به ضخامت ۲۰۰ متر در ناحیه تویه دروار از نظر سنگ چینه‌ای مورد بررسی قرار گرفت (شکل ۲). خصوصیات سنگ - چینه‌نگاری سازند جیروود در برش چینه‌ای مذکور به شرح زیر می‌باشد: